

قرارداد آتی

قرارداد آتی چیست و چگونه می‌توان در آن فعالیت نمود؟

ما در اقتصاد کشومان چهار بازار داریم که به طور کاملاً مستقل و موازی از هم در حال فعالیت هستند که بدین شرح است.

- بازار سرمایه
- بازار طلا، سکه، ارز
- بازار مسکن و خودرو
- بازار پول

منظور از بازار سرمایه، همان بازار بورس ایران است. مهم‌ترین کالای موجود در این بازار "سرمایه" است. در اصل بازار سرمایه رابط بین شرکت‌ها (متقاضیان سرمایه) با سرمایه‌گذاران بوده به‌طوری‌که سرمایه‌های خرد و کلان سرمایه‌گذاران را به‌سوی بنگاه‌های اقتصادی نیازمند سرمایه هدایت می‌نماید. سازمان بورس و اوراق بهادار متولی و سیاست‌گذار بازار سرمایه در ایران محسوب می‌شود. تا سال 1384 سازمان کارگزاران بورس تنها رکن اجرایی بازار بورس اوراق بهادار بود. ولی به دلیل ناتوانی در پاسخگویی به نیازهای جدید بازار، قوانین بازنگری شد و ارکان اجرایی جدیدی در نظر گرفته شد که به شرح ذیل است.

❑ شورای عالی بورس اوراق بهادار

❑ سازمان بورس و اوراق بهادار

❑ شرکت بورس و اوراق بهادار تهران

❑ شرکت فرابورس ایران

❑ شرکت بورس کالای ایران

❑ شرکت بورس انرژی

چهار شرکت بورس و اوراق بهادار تهران، شرکت فرابورس ایران، شرکت بورس کالای ایران، شرکت بورس انرژی هرکدام دارای بخش‌های مخصوص به خود و تحت نظارت شورای عالی بورس اوراق بهادار و سازمان بورس و اوراق بهادار فعالیت می‌کنند.

شرکت بورس کالای ایران

به دلیل عدم وجود بازاری متشکل و سازمان‌یافته برای تقابل بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان جهت دستیابی به اهداف مهم در حوزه تولید و مصرف، دولت و

مجلس شورای اسلامی را بر آن داشت تا بستر قانونی لازم جهت تأسیس و راه‌اندازی بورس کالایی را در ایران فراهم سازند. بدین سبب در مهرماه سال 1386 شرکت بورس کالای ایران تشکیل و مشغول به کار شد. انواع بازارها، قراردادهای و اوراق قابل معامله در بورس کالای ایران بدین شرح است.

قرارداد نقدی

قراردادی است که بر اساس آن یک خریدار و یک فروشنده بر سر کالایی با مشخصات و قیمت تعیین شده توافق کرده تا در زمان عقد قرارداد، ثمن معامله توسط خریدار به فروشنده به طور کامل پرداخت شده و در مقابل فروشنده نیز در همان زمان کالا را به خریدار تحویل دهد. در این صورت قرارداد به اتمام می‌رسد.

قرارداد سلف

قراردادی است که بر اساس آن یک خریدار و یک فروشنده بر سر کالایی با مشخصات و قیمت تعیین شده توافق کرده تا در زمان عقد قرارداد، ثمن معامله توسط خریدار به فروشنده به طور کامل پرداخت شده ولیکن در مقابل فروشنده کالا را در آینده در تاریخ سررسید به خریدار تحویل خواهد داد.

قرارداد نسبی

قراردادی است که بر اساس آن یک خریدار و یک فروشنده بر سر کالایی با مشخصات و قیمت تعیین شده توافق کرده تا در زمان عقد قرارداد فروشنده کالا را به خریدار تحویل دهد، ولی در مقابل خریدار ثمن معامله را در تاریخ سررسید به طور کامل پرداخت نماید.

قرارداد سلف استاندارد

قراردادی است که بر اساس آن یک خریدار و یک فروشنده بر سر کالایی با مشخصات و قیمت تعیین شده توافق کرده تا، در زمان عقد قرارداد ثمن معامله توسط خریدار به فروشنده به طور کامل پرداخت شده و در مقابل فروشنده کالا را در آینده در تاریخ سررسید به خریدار تحویل دهد. در این قرارداد دقت شود که فروشنده باید خود خریدار قرارداد سلف باشد. بعد از انعقاد قرارداد سلف به طور موازی می‌تواند آن را با قرارداد سلف استاندارد به خریدار دیگری واگذار نموده و از این محل منفعت کسب نماید. لازم به ذکر است اگر فروشنده خود خریدار قرارداد سلف نباشد، فروش مال غیر انجام داده که این امر غیرقانونی است.

قرارداد آتی

قراردادی است که بر اساس آن یک خریدار و یک فروشنده بر سر میزان مشخصی از کالایی استاندارد با قیمت تعیین شده توافق کرده تا هم خریدار و هم فروشنده در تاریخ سررسید قرارداد (آینده)، کالا و ثمن معامله را بین هم مبادله نمایند. هم خریدار و هم فروشنده برای حسن انجام کار و عدم نکول، مبلغی به‌عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای می‌سپارند تا در صورت خلف وعده از هر طرف، این اتاق خسارت طرف مقابل را پرداخت نماید.

قرارداد اختیار معامله

قرارداد اختیار معامله قراردادی است که در آن یک خریدار با پرداخت وجهی خیلی کمتر از ثمن معامله در قالب پریمیوم، اختیار (حق) خرید و یا فروش کالایی را از یک فروشنده خریداری می‌کند. قرارداد اختیار معامله به دو نوع کلی اختیار خرید و اختیار فروش تقسیم می‌شود.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مبتنی بر طلا

صندوق‌های سرمایه‌گذاری یکی از ابزارهای مالی نوین هستند که در آن سرمایه‌گذار به واسطه عدم توانمندی در تحلیل و بررسی بازار یا به واسطه میزان کم سرمایه قادر به فعالیت مستقل در بازار نمی‌باشد. بدین سبب برای استفاده از فضای موجود و کسب منفعت از آن می‌توانند با سرمایه‌گذاری کم‌ریسک در این صندوق‌ها به طور غیرمستقیم از فضای بازار بهره ببرند.

گواهی سپرده کالایی

باتوجه به پیشرفت‌های زیادی که در حوزه بازارهای مالی به وجود آمده، نیازی به حمل کالا توسط فروشنده از شهری به شهر دیگر برای ارائه به خریدار جهت رویت و تأیید کیفیت آن نیست. وی می‌تواند با ارائه کالا به یکی از انبارهای تحت نظارت بورس کالا، پس از تأیید کیفیت بر اساس استاندارد توسط کارشناسان نسبت به تحویل دهی آن اقدام و در مقابل قبض انبار دریافت نماید. در نهایت پس از توافق با خریدار با ارائه قبض انبار می‌تواند نسبت به تسویه قرارداد خود اقدام نماید. بنا بر مصوبه شورای عالی بورس و اوراق بهادار گواهی سپرده کالایی اوراق بهاداری است که مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالا است و پشتوانه آن قبض انباری است که توسط انبارهای مورد تأیید بورس صادر می‌گردد. در این کتاب الکترونیکی قصد داریم تا قرارداد آتی را که با عنوان بازار آتی کالا در بین عموم مردم شناخته شده است را خدمتتان معرفی نموده و فرصت‌های موجود در این بازار را برای کسب سود و تهدیدات آن را جهت مدیریت بهتر با همدیگر بررسی خواهیم کرد.

بازار آتی کالا (قرارداد آتی)

قرارداد آتی نوعی ابزار مشتقه است. این توافقنامه مبتنی بر خرید یا فروش دارایی مشخص در زمان معینی در آینده، با قیمت مشخص شده در زمان حال است. مزایایی که می‌توان برای این بازار عنوان نمود بدین شرح است.

❑ پوشش ریسک نوسانات قیمت کالا

در اقتصاد تورمی کشور ما نوسانات شدید و بی‌ثباتی قیمت یک معضل برای فعالین اقتصاد به شمار می‌آید که این بازار با سازوکار و قوانین خود می‌تواند این ریسک را پوشش دهد.

❑ تضمین معاملات توسط اتاق پایاپای (نبود ریسک اعتباری)

در بازارهای فیزیکی گاهی اوقات معاملات به واسطه عدم شناخت خریدار و فروشنده از یکدیگر نهایی نمی‌شود. این امر به واسطه وجود مرجع بالادستی با نام اتاق پایاپای که با تدابیر خاصی تضمین‌کننده معاملات است، دیگر ریسک عدم اعتبار معنایی نداشته، طرفین می‌توانند با خیالی آسوده معاملات خود را با هم داشته باشند.

❑ معامله در بورس (شفافیت قیمت)

به واسطه نوع ساختار بورس، و تقابل بین عرضه‌کننده با تقاضاکننده به طور کاملاً مستقیم، قیمت‌های پیشنهادی از شفافیت خاصی برخوردار است و می‌توان گفت این قیمت ماحصل عرضه و تقاضای واقعی است.

❑ هزینه اندک معاملات

در بازار فیزیکی طبق عرف موجود در آن بازار هم خریدار و هم فروشنده موظف به پرداخت وجهی با عنوان حق کمیسیون هستند، این وجه گاهی در حدی آزاردهنده است که خریدار یا فروشنده را از نهایی نمودن مذاکرات پشیمان می‌نماید.

مسئولین امر برای تشویق معامله‌گران جهت فعالیت در این بازار هزینه معاملات (حق کمیسیون) را بسیار پایین در نظر گرفته تا در این امر تسهیلی صورت پذیرد.

میزان اندک هزینه معاملات در نظر گرفته شده توسط بورس کالا در جدول ذیل آورده شده است.

کارمزد خریدار	کارمزد فروشنده	
0.0004	0.0004	کارگزار
0.0002	0.0002	بورس کالا
0	0	حق نظارت سازمان
0.0006	0.0006	جمع

□ استفاده از اهرم مالی

ساختار این بازار طوری طراحی شده است که خریدار و فروشنده در زمان عقد قرارداد وجه کمی را با عنوان وجه تضمین پرداخت نمایند، تا در نهایت زمان سررسید هنگام تحویل کالا وجه آن نیز بین خریدار و فروشنده مبادله شود. اگر مبلغ وجه تضمین را بر قیمت کالا تقسیم نماییم میزان اهرم مشخص می‌شود. پس یک خریدار می‌تواند در این بازار چندین برابر سرمایه خود کالا خریداری نماید.

□ وجود مشخصات قرارداد و استانداردسازی کالا

در قراردادی که بین خریدار و فروشنده منعقد می‌شود مشخصات و کیفیت کالا کامل درج می‌گردد به طوری که خریدار کاملاً واقف خواهد بود که چه کالایی، با چه میزان کیفیتی را می‌خرد. همین امر باعث نقدشوندگی زیادی در این بازار می‌شود.

□ امکان فروش یک کالا بدون داشتن آن در زمان عقد قرارداد

در این بازار داشتن کالا در هنگام عقد قرارداد الزامی نیست. هر فرد تولیدکننده‌ای می‌تواند با توجه به پتانسیل و میزان تولیدات خود، اقدام به پیش فروش محصولات نموده و در تاریخ سررسید نسبت به تحویل آن به خریدار اقدام نماید.

□ معافیت مالیاتی

برای کاهش هزینه‌های معاملات و حمایت از این بازار مسئولین امر کلیه معاملات را معاف از مالیات دانسته تا بلکه معامله گران برای حضور و فعالیت در این بازار بیشتر راغب شوند.

مشخصات بازار آتی کالا

□ ایام کاری:

این بازار از روز شنبه تا روز پنج‌شنبه به طور مداوم در حال فعالیت است. لازم به ذکر است که کلیه تعطیلات رسمی که در تقویم کشور به ثبت رسیده باشد این بازار نیز تعطیل خواهد بود.

□ ساعات کاری:

این بازار از ساعت 10 تا ساعت 15 در روزهای کاری فعال است. از ساعت 10 تا 10:30 دوره پیش‌گشایش بازار بوده که معامله گران فقط می‌توانند سفارش‌های خود را وارد سیستم کرده، آن را ویرایش نمایند و از ساعت 10:30 تا 15 دوره حراج تک قیمتی است. در این مدت با اولویت بندی قیمتی و زمانی چیدمان سفارش‌های صورت‌گرفته توسط سیستم مچینگ (Matching) و تطابق دو سفارش خریدار و فروشنده با هم معاملات صورت می‌پذیرد.

□ جهت بازار:

همان‌طور که قبلاً بدان اشاره شد سازوکار در این بازار به‌طوری طراحی شده که فروشنده الزامی به داشتن کالا در زمان عقد قرارداد ندارد. وی می‌تواند فروش استقرای (پیش‌فروش) انجام داده و از نزول قیمت بازار نیز منفعت کسب نماید.

□ بازه نوسانی:

این بازار شبیه به بازار بورس اوراق بهادار در روز حداکثر تا 5%+ و حداقل تا 5%- می‌تواند نوسان داشته باشد. در کل می‌توان در هر روز کاری به میزان 10% در بازار نوسانان مشاهده کرد.

❑ کالاهای قابل معامله:

در این بازار باتوجه به اقتضای شرایط و همچنین صلاحدید مسئولین آن، محصولات مختلفی برای معامله در نظر گرفته می شود. از ابتدای شروع فعالیت این قرارداد تا کنون کالاهایی مانند: انواع شمش طلا با اوزان مختلف، سکه طلای تمام بهار آزادی طرح امام خمینی (ره)، زیره سبز، پسته، کنجاله سویا، مفتول مس، انواع زعفران، نقره، مس کاتد و انواع صندوق های طلا به بازار وارد شده اند. لازم به ذکر است ادامه حضور و قابل معامله بودن هر کدام از این کالاها بستگی به استقبال فعالین و معامله گران از آن کالا دارد و اینکه حجم معاملات آنها در حد قابل قبول و استاندارد تعریف شده از سوی کارشناسان بورس کالا برسد و همچنان باقی بماند. بدین سبب شما در زمان های مختلف کالاهای مختلفی را برای معامله در بازار مشاهده خواهید کرد. پس در زمان شروع فعالیتتان می توانید از طریق سایت ime.co.ir از آخرین کالاهای قابل معامله مطلع شوید.

موارد عنوان شده در قراردادهای آتی کالا

❑ سررسید قرارداد معین است

در کلیه قراردادهای منعقد شده در این بازار سررسید آن معین بوده، خریدار و فروشنده از آن کاملاً مطلع هستند.

❑ نوع دارایی پایه قرارداد معین است

نوع دارایی پایه که همان کیفیت کالاهای مورد بحث است به طور کاملاً شفاف در قالب استانداردهای مشخصی در قرارداد آورده شده است. فروشنده با اطمینان از کیفیت کالا که توسط انبارها تأیید شده می تواند قیمت پیشنهادی خود را به خریدار ارائه دهد.

□ مقدار دارایی پایه تعهد شده در قرارداد معین است

علاوه بر نوع دارایی، مقدار آن نیز به طور دقیق در قرارداد ذکر شده تا هم خریدار بداند که به ازای هر قرارداد چه میزان کالا خریداری کرده و هم فروشنده بداند که چه میزان کالا فروخته است تا در زمان تحویل مسئله‌ای برای اختلاف بین دو طرف وجود نداشته باشد

□ قیمت دارایی پایه تعهد شده معین است

توافق بر سر قیمت بین خریدار و فروشنده بدون دخالت شخص ثالث صورت می‌گیرد. این مهم در قرارداد ذکر شده تا در تاریخ سررسید هر دو طرف نسبت به آن حضور ذهن داشته باشند.

□ هر دو طرف قرارداد، الزامات سپرده دارند

هم خریدار و هم فروشنده برای عدم نکول در قرارداد، در نتیجه ایجاد خسارت برای طرف مقابل، همچنین برای حسن انجام کار وجهی که توسط اتاق پایاپای تعیین و اعلام می‌شود را نزد آن مرجع سپرده گذاری نموده تا در صورت تخلف هرکدام از طرفین، اتاق پایاپای بتواند خسارت طرف مقابل را از محل وجه الضمان طرف متخلف به طرف متضرر پرداخت نماید.

□ رویه تسویه حساب روزانه است

ناظر بازار برای جلوگیری از انباشت مطالبات یا بدهی طرفین هر روز بعد از اتمام زمان بازار با محاسبه مابه‌التفاوت قیمت تسویه با قیمت خرید یا فروش، میزان سود یا زیان هر دو طرف را محاسبه و برای اعمال در حساب‌های عملیاتی به بانک ارسال می‌نماید. بانک نیز طبق لیست ارسال شده نسبت به کسر زیان و واریز سود هر طرف اقدام می‌نماید.

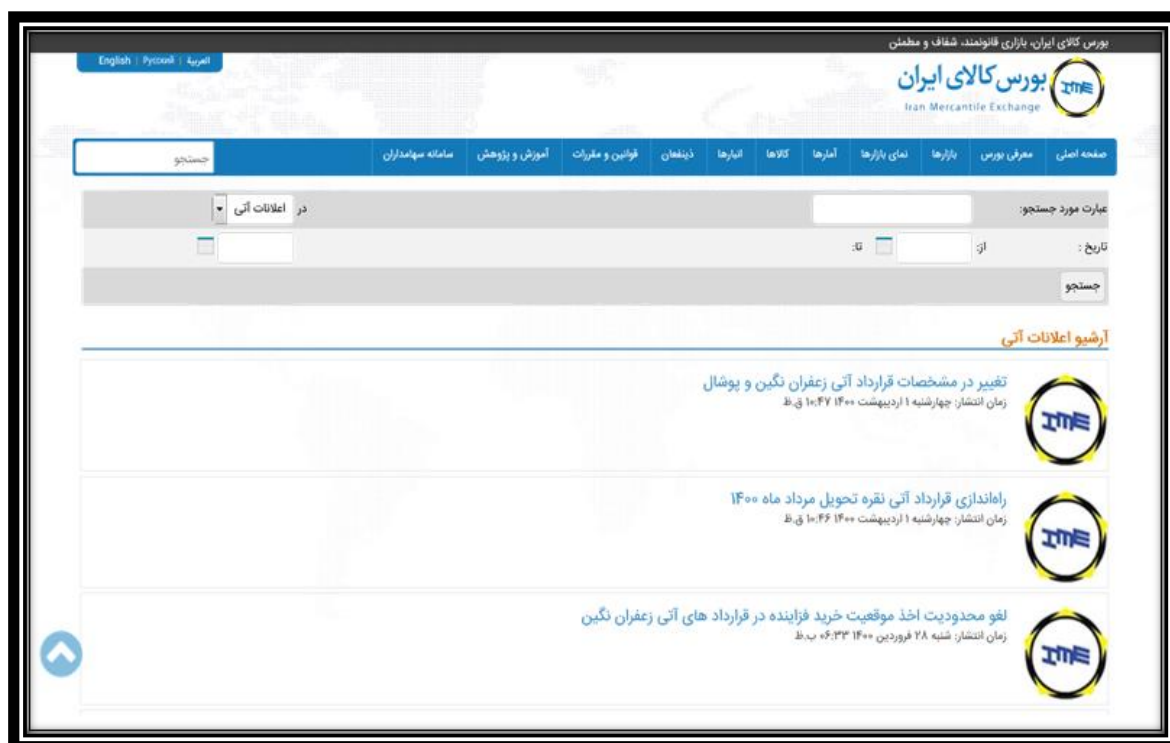
تصویر قرارداد فوق الذکر که حاوی مطالب عنوان شده است در ادامه آورده شده است.

مشخصات قرارداد آتی زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (نگین)

۱	دارایی پایه	زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (نگین)
۲	قرارداد آتی پذیرش شده	قرارداد آتی زعفران
۳	اندازه قرارداد	۱۰۰ گرم
۴	استاندارد تحویل	بیت و ویژگی‌ها زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (نگین) ۱- حداکثر خله همراه یا کلاه (درصد جرمی) ۰.۵ ۲- مواد خارجی مربوط به گیاه زعفران (حداکثر درصد جرمی) ۰.۱ ۳- مواد خارجی مربوط به محیط متفی ۴- رطوبت و مواد فرار (حداکثر درصد جرمی) ۸ ۵- حداقل پیگروکروسین بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۲۵۷ نانومتر) ۸۵ ۶- مقدار ساکراتال بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۲۲۰ نانومتر) ۲۰-۵۰ ۷- حداقل کروسیل بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۴۴۰ نانومتر) ۲۳۰ ۸- استخراج و تشخیص رنگ‌های افزوده‌ای متفی ۹- وضعیت ظاهری قلم متوسط، رنگ قرمز روشن ۱۰- ترمه و شکست (حداکثر درصد وزنی) ۲.۵ ۱۱- ملم و عطرد مخصوص خود، کمی تلخ مزه و تند و هاری از هر گونه طعم و بوی خارجی ۱۲- وضعیت ظاهری: در اثر رطوبت یا خشک کردن به هم چسبیده نباشد. رطوبتی پذیرش می‌شود که غازی از وجود قارچ و کبک حشرات، پر، مو، تخم و ریگ و شن که با چشم غیر مسلح قابل رویت باشد. ۱۳- نمونه برداری: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۳۶۵۹ ۱۴- روش آزمون: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۲۰۵۹ یادآوری ۱- ویژگی‌های میکروبیولوژی زعفران باید با استاندارد ملی ایران به شماره ۵۶۸۹ مطابقت داشته باشد. یادآوری ۲- استفاده از هر گونه افزودنی مانند رنگ‌های افزودنی در زعفران مجاز نمی‌باشد. یادآوری ۳- ویژگی‌های شیمیایی به شرح جدول فوق بررسی شده و سایر مشخصات مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد. لازم به ذکر است استاندارد فوق مطابق با مشخصات کیفی گوهی سبزه زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (نگین) بورس کالای ایران می‌باشد.
۵	ماه قرارداد	تمامی ماه‌های سال به تشخیص شرکت بورس کالای ایران
۶	حد نوسان قیمت روزانه	حداکثر تا $(\pm 5\%)$ نسبت به قیمت تسویه روزانه‌ی روز کاری قبل
۷	دوره معاملات	دوره معاملاتی در هر یک از نمادها در اطلاعیه معاملاتی مربوطه اعلام خواهد شد.
۸	محل و دوره تحویل	محل تحویل: انبارهای مد نظر بورس ۱۰ روز قبل از پایان دوره معاملاتی هر قرارداد توسط بورس اعلام خواهد شد.
۹	حداقل تغییر قیمت سفارش	دوره تحویل: مطابق تاریخ اعلام شده در اطلاعیه تحویل
۱۰	نحوه محاسبه تضمین	۱۰۰ ریال برای هر گرم معادل ۱۰,۰۰۰ ریال در هر قرارداد
		الف) وجه تضمین اولیه:
		وجه تضمین اولیه با توجه به فرمول محاسباتی زیر اخذ خواهد شد که با توجه به آن، تضمین طی زمان ثابت نبوده و به صورت پویا در حال تغییر خواهد بود. مبنای محاسبه وجه تضمین در این فرمول میانگین قیمت‌های تسویه روزانه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آتی در دارایی پایه مربوطه تعیین شده است. وجه تضمین در پایان هر روز معاملاتی بر اساس فرمول زیر تعدیل می‌شود و پس از دو روز کاری اعمال می‌گردد. مراتب تغییرات از طریق سامانه معاملاتی ابزار مشتقه اطلاع رسانی می‌گردد.
		$A = X \times \left(\left(\frac{B \times S}{C \times 10} \right) + 1 \right) \times C \times 10$ A: درصد وجه تضمین اولیه؛ معادل ۷.۱۰ B: میانگین قیمت‌های تسویه روزانه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آتی دارایی پایه C: یراگت تغییرات وجه تضمین؛ معادل دویست هزار ریال

		S: اندازه قرارداد معادل ۱۰۰										
		ب) حداقل وجه تضمین: ۷۰ درصد وجه تضمین اولیه										
۱۱	حداکثر حجم هر سفارش	حداکثر ۲۵ قرارداد										
۱۲	واحد قیمت	ریال به ازای هر گرم										
۱۳	کارمزدها	کارمزد معاملات										
		<table><tr><td>کارمزد خریدار</td><td>کارمزد فروشنده</td></tr><tr><td>کارگزار</td><td>کارگزار</td></tr><tr><td>بورس کالا</td><td>بورس کالا</td></tr><tr><td>حق نظارت سازمان</td><td>حق نظارت سازمان</td></tr><tr><td>جمع</td><td>جمع</td></tr></table>	کارمزد خریدار	کارمزد فروشنده	کارگزار	کارگزار	بورس کالا	بورس کالا	حق نظارت سازمان	حق نظارت سازمان	جمع	جمع
کارمزد خریدار	کارمزد فروشنده											
کارگزار	کارگزار											
بورس کالا	بورس کالا											
حق نظارت سازمان	حق نظارت سازمان											
جمع	جمع											
		کارمزد تسویه و تحویل:										
		<table><tr><td>کارگزار</td><td>کارمزد خریدار</td></tr><tr><td>بورس کالا</td><td>بورس کالا</td></tr><tr><td>جمع</td><td>جمع</td></tr></table>	کارگزار	کارمزد خریدار	بورس کالا	بورس کالا	جمع	جمع				
کارگزار	کارمزد خریدار											
بورس کالا	بورس کالا											
جمع	جمع											
۱۴	نماد معاملاتی	SAFMYY (نماد اختصاری ماه قرارداد و YY سال می باشد)										
۱۵	ساعات معاملاتی	شنبه تا پنجشنبه ۱۰ الی ۱۵										
۱۶	مهلت ارائه گواهی آمادگی تحویل	تا ۱۵ دقیقه پس از اتمام جلسه معاملاتی آخرین روز معاملاتی										
۱۷	سقف مجاز موقعیت های تعهدی یاز و معاملات	سقف مجاز موقعیت های تعهدی یاز: • اشخاص حقیقی و حقوقی: ۱۰۰۰ موقعیت در هر نماد معاملاتی • بازرگانان و صندوق های کالایی کشاورزی: ۱۰۰۰ موقعیت در هر نماد معاملاتی و قابل افزایش تا ۱۰ درصد موقعیت های تعهدی یاز در آن نماد در بازار.										
۱۸	جریمه ها	الف) جریمه نکول قراردادهای شامل جریمه عدم ارائه گواهی آمادگی تحویل مشتریان خریدار و فروشنده، جریمه عدم ارائه رسید اتبار از طرف مشتریان فروشنده و جریمه عدم واریز وجه ارزش قرارداد بر اساس قیمت تسویه روزانه آخرین روز معاملاتی از طرف مشتریان خریدار، یک درصد ارزش قرارداد بر اساس قیمت تسویه روزانه آخرین روز معاملاتی است که به نفع مشتری طرف مقابل از مشتری نکول کننده کسر می گردد. ب) در خصوص کلیه جرایم ذکر شده فوق، در صورتی که قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسویه روزانه آخرین روز معاملاتی بیشتر باشد تفاوت این دو نرخ به نفع مشتری خریدار از فروشنده اخذ می گردد و همچنین در صورتی که قیمت بازار نقدی دارایی پایه از قیمت تسویه روزانه آخرین روز معاملاتی کمتر باشد تفاوت این دو نرخ به نفع مشتری فروشنده از خریدار اخذ می گردد. ج) در تمامی موارد فوق کارمزد تسویه و تحویل هر دو سر معامله به نفع بورس از مشتری نکول کننده دریافت خواهد شد.										
۱۹	حجم معاملات مبتدای محاسبه قیمت تسویه روزانه	۲۴۰ حجم معاملات انجام شده منتهی به پایان آخرین جلسه معاملاتی هر روز										
۲۰	نحوه محاسبه قیمت تسویه نهایی	قیمت تسویه نهایی، قیمت تسویه روزانه در آخرین روز معاملاتی هر قرارداد است.										
۲۱	نحوه محاسبه قیمت تسویه لحظه ای	قیمت تسویه لحظه ای بر اساس میانگین قیمت ۲۴۰ پایانی حجم معاملات منتهی به هر لحظه محاسبه خواهد شد.										
۲۲	سایر شرایط	- حداقل اندازه تحویل برای ورود به فرایند تحویل، حداقل ۱۰۰ گرم (معادل یک قرارداد) می باشد. - هرگونه هزینه های مرتبط با اتبار تا تاریخ تحویل به عهده فروشنده و پس از تاریخ تحویل به عهده خریدار می باشد.										

سایت متعلق به سازمان بورس کالا به آدرس www.ime.co.ir است، شما می توانید با مراجعه به آن از آخرین تغییرات قوانین، وجه التضمین و دستورالعمل ها مطلع شوید. مطابق تصویر ذیل

فعالین بازار آتی کالا

حاضرین و فعالین در این بازار را می‌توان به سه دسته کلی تقسیم نمود.

❑ افرادی که قصد دارند در آینده کالایی را خریداری کنند و نگران افزایش قیمت آن هستند.

اقتصاد کشور ما یک اقتصاد تورمی بوده به طوری که نمی‌توان ثبات خاصی را برای آن در نظر گرفت، دائماً قیمت‌ها در حال نوسان هستند. از این رو تجار و بازرگانان یا افرادی که قصد دارند در آینده کالایی را با یک قیمت مشخص به مجموعه‌های خارجی یا داخلی تحویل بدهند، برای انعقاد قرارداد و تفاهم‌نامه نیازمند اعلام قیمت به طرف مقابل هستند. برای اینکه بتوانند به این مهم دست یابند و ریسک نوسانات قیمت کالا را پوشش دهند می‌توانند در این بازار فعالیت نموده و با خریدار در زمان حال طبق قیمت توافق شده، کالایی استاندارد که مورد تأیید انبارهای بورس کالا است را به‌ازای پرداخت وجه کمی به‌عنوان وجه‌الضمان

خریداری نمایند تا علاوه بر پوشش ریسک نوسانات قیمت، از اهرم مالی این بازار نیز استفاده نمایند.

❑ افرادی مانند کشاورزان که در آینده قصد فروش کالای خود را دارند و نگران کاهش قیمت آن هستند

معمولاً در زمان چیدن محصولات کشاورزی به واسطه عرضه زیادی که اتفاق می افتد قیمت آن کالا در پایین ترین حد خود قرار دارد. کشاورزان به واسطه جلوگیری از فاسد شدن محصولات تمام توان خود را برای فروش سریع آنها به کار می گیرند. دلالت نیز از این فرصت استفاده کرده و با پیشنهاد قیمت های بسیار پایین نسبت به خرید آنها اقدام می نمایند. در نهایت تولیدکننده مجبور به فروش محصولات با نازل ترین قیمت ها خواهد بود. این افراد می توانند با حضور در این بازار، چند ماه جلوتر در فضایی آرام محصولات آینده خود را در بالاترین قیمت ممکن پیش فروش نموده تا در زمان برداشت فارغ از هرگونه حاشیه ای آن را به خریدار تحویل نمایند.

❑ اشخاصی که نوسان گیر هستند

گروهی از افراد در بازار وجود دارند که نه جزء دسته اول و نه جزء دسته دوم قرار دارند، بلکه تحلیل گران اقتصادی هستند که با توجه به عوامل بنیادی یا عوامل تکنیکی کالاها و بررسی شاخص های اقتصادی اقدام به پیش بینی آینده بازار نموده، با خرید و فروش کالا در این بازار از نوسانات قیمت در جهت کسب سود و منفعت بهره می برند.

نحوه ورود به این بازار

برای ورود و فعالیت به این بازار باید طبق مراحل ذکر شده در ذیل اقدام شود.

❑ مراجعه به کارگزاری

برای شروع فرایند باید در ابتدا به یکی از کارگزاری‌هایی که به‌عنوان کارگزار قرارداد آتی هستند مراجعه و درخواست خود مبنی بر حضور در این بازار را مطرح نمایید.

❑ ارائه مدارک شناسایی

بعد از مطرح نمودن درخواست مدارک شناسایی خود را اعم از کپی شناسنامه، کپی کارت ملی، کپی مدرک تحصیلی را برای استعلام از مراجع ذی‌صلاح به کارگزاری ارائه نمایید.

❑ امضای فرم‌های قرارداد

پس از تأیید و احراز هویت، شما با مراجعه به کارگزاری نسبت به خواندن و امضای قرارداد فی‌مابین شما و کارگزاری اقدام نمایید.

❑ معرفی دو حساب بانکی

پس از انعقاد قرارداد با دریافت نامه‌ای از کارگزاری به یکی از دو بانک ملت یا سامان مراجعه نموده و نسبت به افتتاح دو حساب اقدام نمایید.

حساب عملیاتی: حسابی است که شما برای واریز وجه التضمین معاملات خود نزد بورس کالا بدان نیاز دارید. این حساب به نام شما بوده ولیکن اجازه برداشت از آن را نخواهید داشت. هر زمان که نیاز به دریافت وجه داشته باشید می‌توانید با ثبت درخواست خود در سامانه معاملاتی نسبت به این امر اقدام نمایید.

حساب پشتیبان: پس از تأیید بورس کالا مبنی بر قابلیت پرداخت، وجه از حساب عملیاتی کسر و به حساب پشتیبان شما واریز خواهد شد. در آن شرایط است که می‌توانید آن را برداشت نمایید.